

ความดีเปรียบประดุจแสงสว่าง

○ กิเลสมีมากเพียงใด ทุกข์มีมากเพียงนั้น

ความทุกข์จะต้องมีอยู่ ครอบงำที่กิเลสทั้งสามกองคือ โสภ โภรธ หลง ยังมีอยู่ กิเลสมีมากเพียงใด ทุกข์มีมากเพียงนั้น เมื่อใดกิเลสสามกองหมดไปจากจิตใจอย่างสิ้นเชิงแล้วนั้นแหละ ความทุกข์จึงจะหมดไปจากจิตใจอย่างสิ้นเชิงได้

จึงควรพยายามทำกิเลสให้หมดสิ้นให้จงได้ มีมานะพากเพียรใช้สติใช้ปัญญาให้รอบคอบเต็มความสามารถให้ทุกเวลานาทีที่ทำได้ แล้วจะเป็นผู้ชนะได้มีความสุขอย่างยั่งยืน

○ ความทุกข์ทั้งสิ้น เกิดจากกิเลสในใจเป็นสำคัญ

เราทุกคนต้องการเป็นสุข ต้องการพ้นทุกข์ แต่ไม่ปฏิบัติเพื่อความเป็นสุข เพื่อความสิ้นทุกข์ แล้วผลจะเกิดได้อย่างไร ความคิดเร่าร้อนต่างๆ อันเป็นเหตุให้เป็นทุกข์กันอยู่ในทุกวันนี้ ล้วนเกิดจากกิเลสในใจเป็นเหตุสำคัญทั้งสิ้น

กิเลสนั้นแหละเป็นเครื่องบัญชาให้ความคิดเป็นไปในทางก่อทุกข์ทุกประการ ถ้าไม่มีกิเลสพาให้เป็นไปแล้ว ความคิดจะไม่เป็นไปในทางก่อทุกข์เลย ความคิดจะเป็นไปเพื่อความสงบสุขของตนเอง ของส่วนรวม ตลอดจนถึงของชาติของโลก

○ ทำความเชื่อมั่นว่ากิเลสทำให้เกิดทุกข์จริง

จักสามารถแก้ปัญหาทุกซ์ที่เกิดขึ้นทั้งปวงได้

ความสำคัญที่สุดอยู่ที่ว่า ต้องพยายามทำความเข้าใจให้เกิดขึ้นเสียก่อน ว่ากิเลสทำให้เกิดทุกซ์จริง คือ กิเลสนี้แหละ ทำให้คิดไปในทางเป็นทุกซ์ต่างๆ เมื่อยังกำจัดกิเลสไม่ได้จริงๆ ก็ต้องฝืนใจหยุดความคิดอันเต็มไปด้วยกิเลสเร่าร้อนเสียก่อน

การหยุดความคิดที่เป็นโทษ เป็นความร้อนนั้น ทำได้ง่ายกว่า ตัดรากถอนโคนกิเลส ฉะนั้น ในขั้นแรกก่อนที่จะสามารถทำกิเลสให้สิ้นไปได้ ก็ให้ฝืนใจไม่คิดไปในทางเป็นทุกซ์เป็นโทษให้ได้เป็นครั้งคราวก่อนก็ยังดี

○ หยุดความคิดที่เกิดด้วยอำนาจของกิเลส

อย่าเข้าข้างตัวเองผิดๆ ตัวเองให้เข้าใจ เมื่อโลกเกิดขึ้นให้รู้ว่กำลังคิด โลกแล้ว และหยุดความคิดนั้นเสีย เมื่อโกรธเกิดขึ้นให้รู้ว่กำลังคิดโกรธแล้ว และหยุดความคิดนั้นเสีย เมื่อหลงให้รู้ว่กำลังคิดหลงแล้ว และหยุดความคิดนั้นเสีย

หัดหยุดความคิดที่เป็นกิเลสเสียก่อนตั้งแต่บัดนี้เกิด จะเป็นการเริ่มฐานต่อต้านการปราบทุกซ์ให้สิ้นไป ที่จะให้ผลเห็นแน่นอน

ความคิดของคนทุกคนแยกออกได้เป็นสอง อย่างหนึ่งคือความคิดที่เกิดด้วยอำนาจของกิเลสมี โลก โกรธ หลง อีกอย่างหนึ่งคือ ความคิดที่พ้นจากอำนาจของความ โลก โกรธ หลง ความคิดอย่างแรกเป็นเหตุให้ทุกซ์ให้ร้อน ความคิดอย่างหลังไม่เป็นเหตุให้ทุกซ์ให้ร้อน

○ นับถือผู้สั่งสอนความถูกต้องจึงามเป็นครู

จะถือผู้ใดสิ่งใดเป็นครูได้ ก็ต้องเมื่อผู้นั้นสอนความถูกต้องจึงามให้เท่านั้น ต้องไม่ถือผู้ที่ไม่ถูกไม่งามเป็นครูโดยเด็ดขาด และที่ว่ต้องไม่ถือเป็นครูหมายความว่าต้องไม่ปฏิบัติตาม ที่ว่ให้ถือเป็นครูก็คือให้ปฏิบัติตาม ทุกคนมีหน้าที่เป็นศิษย์ หน้าที่ของศิษย์ก็คือปฏิบัติตามครูอย่างให้ความเคารพ

กล่าวได้ว่าให้เคารพและปฏิบัติตามคนดีแบบอย่างที่ดี ราลึกลึงคนดีและแบบอย่างที่ดีไว้เสมอ อย่างมีกตัญญูคนเวที่คือรู้พระคุณท่านและตอบแทนพระคุณท่าน การตอบแทนก็คือทำตนเองให้ได้เหมือนครู นั้นเป็นการถูกต้องสมควรที่สุด จะได้รับความสุขสวัสดิ์ตลอดไป

○ ความดีหรือบุญกุศลเปรียบเหมือนแสงไฟ

ความดีหรือบุญกุศล เปรียบเหมือนแสงไฟ ผู้ที่ทำบุญทำกุศลอยู่เสมอสม่ำเสมอ แม้จะเหมือนไม่ได้รับผลของความดี และบางครั้งก็เหมือนทำดีไม่ได้ดี ทำดีได้ชั่วเสียด้วยซ้ำ เช่นนี้ก็เหมือนจุดไฟในท่ามกลางแสงสว่างยามกลางวัน ย่อมไม่ได้ประโยชน์จากแสงสว่างนั้น

แต่ถ้าตกต่ำมีความมืดมิดมาดบัง แสงสว่างนั้นย่อมปรากฏจัดความมืดให้สิ้นไป สามารถแลเห็นอะไรๆ ได้ เห็นอันตรายที่อาจมีอยู่ได้ จึงย่อมสามารถหลีกเลี่ยงอันตรายเสียได้ ส่วนผู้ไม่มีแสงสว่างอยู่กับตน เช่น ไม่มีเทียนจุดอยู่ เมื่อถึงยามกลางคืนมีความมืดมิด ย่อมไม่อาจจัดความมืดได้ ไม่อาจเห็นอันตรายได้ ไม่อาจหลีกเลี่ยงอันตรายได้

○ ผู้มีแสงสว่างอยู่กับตัว สามารถดำรงตนอยู่ได้ด้วยความคิดที่ท้ออยู่

ผู้ทำความดีเหมือนผู้มีแสงสว่างอยู่กับตัว ไปถึงที่มีดคือที่คับขัน ย่อมสามารถดำรงตนอยู่ได้ด้วยดีพอสมควรกับความดีที่ท้ออยู่ ตรงกันข้ามกับผู้ไม่ได้ทำความดี ซึ่งเหมือนกับผู้ไม่มีแสงสว่างอยู่กับตัว ขณะยังอยู่ในที่สว่างอยู่ในความสว่าง ก็ไม่ได้รับความเดือนร้อน

แต่เมื่อใดตกไปอยู่ในที่มีดคือที่คับขัน ย่อมไม่สามารถดำรงตนอยู่ได้อย่างสวัสดิ ภัยอันตรายมาถึงก็ไม่รู้ไม่เห็น ไม่อาจหลีกเลี่ยง คนทำดีไว้เสมอกับคนไม่ทำดี แตกต่างกันเช่นนี้ประการหนึ่ง

○ การทำความดี ต้องทำให้ยิ่งขึ้นอยู่เสมอ

การทำดีต้องไม่มีพอ ต้องทำให้ยิ่งขึ้นอยู่เสมอ เพราะไม่มีใครอาจประมาณได้ว่าเมื่อใดจะตกไปในที่มีดมีดขนาดไหน ต้องการแสงสว่างจัดเพียงใด ถ้าไม่ตกเข้าไปในที่มีดมีดมากมายนัก มีแสงสว่างมากไว้ก่อน ก็ไม่ขาดทุน ไม่เสียหาย

แต่ถ้าตกเข้าไปในที่มีดมีดมากมาย แสงสว่างน้อย ก็จะไม่เพียงพอจะเห็นอะไรๆ ได้ถนัดชัดเจน การมีแสงสว่างมากจะช่วยให้รอดพ้นจากการสะดุดหล่นล้มลงเหวลงถู หรือตกเป็นเหยื่อของสัตว์ร้ายจนถึงตายถึงเป็น

○ อานุภาพของความดี หรือบุญกุศล

อานุภาพของความดีหรือบุญกุศลนั้น เป็นอัศจรรย์จริง เชื่อไว้ดีกว่าไม่เชื่อ และเมื่อเชื่อแล้วก็ให้พากันแสวงหา อานุภาพของความดีหรือของบุญกุศลให้เห็นความอัศจรรย์ด้วยตนเองเถิด

○ นำกิเลสออกจากใจหมดสิ้นเชิง

ใจก็บริสุทธิ์สิ้นเชิง เป็นสภาพที่แท้จริงของใจ

ที่จริงนั้นใจบริสุทธิ์ผ่องใส กิเลสเข้าจับทำให้สกปรกไปตามกิเลส ปลดปล่อยให้กิเลสจับมากเพียงไรใจก็สกปรกมากขึ้นเพียงนั้น

นำกิเลสออกเสียบ้าง.....ใจก็จะลดความสกปรกลงบ้าง

นำกิเลสออกมาก.....ใจก็ลดความสกปรกลงมาก

นำกิเลสออกหมดสิ้นเชิง...ใจก็บริสุทธิ์สิ้นเชิง เป็นสภาพที่แท้จริง มีความผ่องใส

เมื่อใจกับความสกปรกหรือกิเลสเป็นคนละอย่าง ไม่ใช่อย่างเดียวกัน อันเดียวกัน ทุกคนจึงสามารถจะแยกใจของตนให้พ้นจากกิเลสได้ คือสามารถจะนำกิเลสออกจากใจได้

○ การทำใจให้เป็นสุข ต้องทำด้วยตัวเอง

การทำใจให้เป็นสุขผ่องใส นั้น ไม่มีใครจะทำให้ใครได้ เจ้าตัวต้องทำของตัวเอง วิธีทำก็คือ เมื่อเกิดโลก โกรธ หลง ขึ้นเมื่อใด ให้พยายามมีสติรู้ไว้เร็วที่สุด และใช้ปัญญายับยั้งเสียให้ทันทั่วทั้งที่ อย่าปล่อยให้ชั่ว เพราะจะเหมือนไฟไหม้

บ้าน ยิ่งดับช้ำก็ยิ่งดับขาก และเสียหายมากโดยไม่จำเป็น

○ พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า

ชี้ชัดได้ว่า สิ่งใดคือดี สิ่งใดคือชั่ว อย่างถูกต้อง

ถ้าไม่รู้จริงๆ ว่า อะไรคือดี อะไรคือชั่ว ก็ศึกษาพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า แล้วเชื่อตามที่ทรงสอน ก็จะรู้ว่า
อะไรคือดี อะไรคือชั่ว ที่จริงแล้วทุกคนรู้ว่าอะไรดีอะไรชั่ว แต่ไม่พยายามรับรู้ความจริงนั้นว่า เป็นความจริงสำหรับ
ตนเองด้วย มักจะให้เป็นความจริงสำหรับผู้อื่นเท่านั้น

ดังที่ปรากฏอยู่เสมอ ผู้ที่ว่าคนนั้น ไม่ใช่ออย่างนั้นอย่างนี้ และตัวเองก็เป็นเช่นนั้นด้วย โดยตัวเองก็หาได้ดำเนินตัวเองเช่น
ที่ดำเนินผู้อื่น ไม่ ถ้าจะให้จริงๆ ถูกต้องสมควรจริงๆ แล้ว ก็ต้องเชื่อพระพุทธเจ้า ท่านทรงสอนให้เตือนตน แก่ใจตน
ก่อนจะเตือนผู้อื่นแก่ใจผู้อื่น